

A bright blue sky with a large yellow sun in the top left, a small brown bird on a branch in the top right, and several white clouds. The clouds contain various Ukrainian Cyrillic letters in different colors and sizes. The main title 'БУКВАР' is written in large, colorful, dotted letters across the middle of the clouds.

Катерина
Пономарьова

Українська мова.

БУКВАР

 Оріон

1

клас

Частина 6

Посібник для 1 класу
закладів загальної середньої освіти
(у 6-ти частинах)

Частина 6

*Схвалено для використання
в освітньому процесі*

Київ
Оріон
2023

Схвалено для використання в освітньому процесі

[рішення експертної комісії з педагогіки та методики початкової освіти
від 6 грудня 2022 року (протокол № 6),
з проведення антидискримінаційної експертизи від 23 грудня 2022 року (протокол № 2),
№ 2.0008-2023 у Каталозі надання грифів навчальній літературі
та навчальним програмам]

Малюнки художниць

Наталі Куц-Батюк, Людмили Резнікової

До уваги вчителів і батьків!

Цей посібник призначений для навчання грамоти. У ньому вміщено матеріал до уроків читання, письма і розвитку мовлення. Про призначення сторінок символізують значки у верхньому кутку.

Сторінки зі значком — для формування навички читання,

зі значком — для формування навички письма,

зі значком — для розвитку мовлення.

Умовні позначення:

 — розкажи або прочитай

 — виконай роботу олівцем

 — напиши

 — поміркуй і поясни

 — попрацюй у парі

 — розфарбуй або намалюй

 — послухай і зрозумій

 — покажи свій настрій у кінці уроку

Читай і розповідай

Починаємо з розминки.

Прочитай і відгадай загадку Щебетунчика.

Із дванадцяти братів
троє землю прикрашали,
троє сонцем зігрівали,
троє сипали дощами,
троє віяли снігами.
Як же звати цих братів?

Прочитай вірш.

Від зими до зими

Січень січе,
лютий лютує,
березень плаче,
квітень квітує.
Травень під ноги
стелить травицю.
Червень складає
сіно в копиці.
Липень медовий
бджілок чарує.

Серпень чудовий
булки дарує.
Вересень трусить
груші в садочку.
Жовтень гаптує
клену сорочку.
Йде листопад,
застеля килими.
Грудень надходить —
початок зими.

Федір Петров

Розглянь малюнки. Які пори року зображено на них?
Назví місяці кожної пори року.

Прочитай уривок з вірша Катерини Перелісної.

Скільки місяців у році?
Ну, хто знає, говори!
І який з них веселіший
для малої дівчорки?

Який місяць тобі найбільше подобається? Чому?

Розрізняй слова, які відповідають на питання **що?** і **хто?**

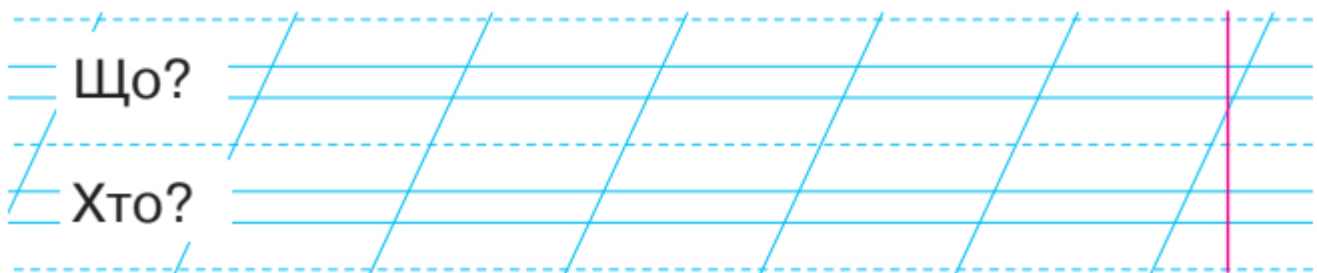
Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Допоможи Гаджикові розділити малюнки на дві групи. З'єднай стрілочками малюнки з відповідним питанням.

Запиши назви малюнків у відповідному рядку.

Склади й запиши одне речення зі словом з першого рядка і одне — зі словом із другого рядка.

Handwriting practice lines with a vertical pink line on the left and several slanted blue lines forming columns.

Постав питання до поданих слів. Заміни виділені букви так, щоб утворились слова, які відповідають на питання **хто?**.

Ліс, миска, коса, ворота, гілка.

Запиши утворені пари слів за зразком.

Зразок: шОВК — вОВК.

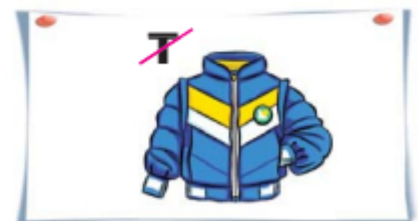
Handwriting practice lines with a vertical pink line on the left and several slanted blue lines forming columns.

Розгадай ребуси Родзинки. Запиши слова-відгадки. На які питання вони відповідають?

Handwriting practice lines with a vertical pink line on the left and several slanted blue lines forming columns.

Читай і розповідай

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом зі Щебетунчиком.

Секрет

Що зробити, щоб удвічі
видавався торт смачнішим?
Що зробити, щоб удвічі
кожен день для вас побільшав?
Щоб і радості, і щастя
вам було — аж ніде діти!
А немає тут секрету.
Треба з другом поділитись!

Анатолій Костецький

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Чий апельсин більший

Вийшов Мишко у двір з апельсином. І Валерчик теж виніс апельсин, та такий великий, як два кулаки. Валерик любить, щоб у нього завжди все було найбільше і найкраще.

На лавочці сиділа бабця Катря. Валерчик підійшов до неї й питає:

— Правда, мій апельсин більший за Мишків?

— Не знаю, — загадково усміхнулася бабця. — Я поміркую, тоді скажу.

Поки вона міркувала, Валерчик свій апельсин з'їв. І Мишко теж з'їв. Тільки їли вони не однаково. Валерчик обдер з плоду шкірку й кусав його, як яблуко. А Мишко поділив на дільки й роздав по одній усім, хто грався у дворі. А собі лишив тільки дві.

Після цього Валерчик витер рукавом сорочки рота й питає в бабці Катрі:

— Ви вже поміркували? Уже можете сказати, чий апельсин більший?

— Авжеж, поміркувала, — каже бабуся. — Михайликів був у п'ять разів більший за твій. Його апельсин он скільки діток їли! А твого вистачило тільки тобі.

Віра Карасьова

Запитання і завдання для уважного читача.

1. Що очікував почути від бабусі Валерчик?
2. Чому бабуся вирішила сказати, що апельсин Михайлика більший?
3. Як думаєш, у кого із цих хлопчиків більше друзів? Чому?
4. Подумай, що Валерчик відповів на слова бабусі. Придумай продовження цієї історії.

Поговоримо про рослини

Гаджикові цікаво, чи знаєш ти назви зображених рослин. З'єднай стрілочками кожену рослину з її назвою.

ромашка

калина

яблуня

кульбаба

бузок

береза

Запиши назви рослин у колонки.

Дерева

Кущі

Трави

Гаджик відпочивав у Єгипті. А там ніколи не бачили верби. Допоможи Гаджикові розповісти жителям Єгипту про вербу.

Родзинці цікаво знати, яка рослина тобі найбільше подобається. Запиши свою відповідь.

Handwriting practice lines for writing an answer.

Розкажи, чому ця рослина тобі подобається.

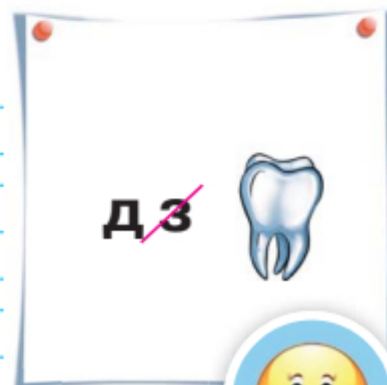
Розглянь малюнки. Розкажи, яку користь приносять рослини.

Розгадай ребуси Родзинки й запиши слова-відгадки.

Handwriting practice lines for writing the answer to the first rebus.

Починаємо з розминки.

Прочитай завдання Читалочки.

Засобáкали гáвки,
закицякали ня́вки,
зажа́бали ква́ки,
закáчкали кря́ки,
закозя́кали ме́ки,
забарáнали бе́ки,
за зіркі сховалось небо,
перестав усе, як треба.

Тетяна Лисенко

Прочитай вірш.

Навпакійко

Цей малий Сергійко —
хлопчик-навпакійко.
Зранку і до ночі
каже він: «Не хочу!»
Вже замучились батьки —
все він робить навпаки.

Осінь, дощ, калюжі, вітер,
повдягали куртки діти,
повзували чобітки,
а Сергійко — навпаки:
шорти з шафи витягає
та сандалики взуває.

Ніч настала, треба спати,
починає він стрибати.
Кожен вечір хлопчик каже,
що у ліжко він не ляже.

І навчились мама й тато
Навпакійком керувати:
зробить хлопчик залюбки
те, що просять, навпаки.

«Хліб не їж, залиш для мишки!» —
проковтне увесь до кришки.
«Молока не пити зранку!» —
випиває махом склянку.
«Не складай свої машинки!» —
прибере їх за хвилинку.

Дуже просто з ним справляться.
Став він стригтись і купатись,
їсти, спати, руки мити,
те, що треба, те й робити.
Бо придумали батьки
вчити сина навпаки!

За Тетяною Лисенко

Запитання і завдання для уважного читача.

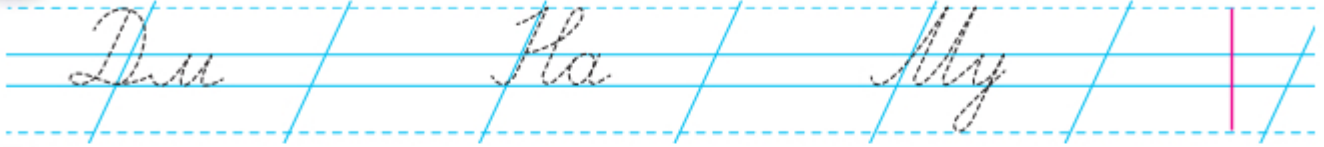
1. Чому Сергійка називали Навпакійком?
2. Коли Сергійко почав робити те, що треба?
3. Знайди і прочитай рядки, які відповідають малюнкам.

Знай, які слова потрібно писати з великої букви

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Допоможи Гаджикові повернути перші букви в імена дітей і клички тварин.

__ергійко

__ружок

__урчик

__аталя

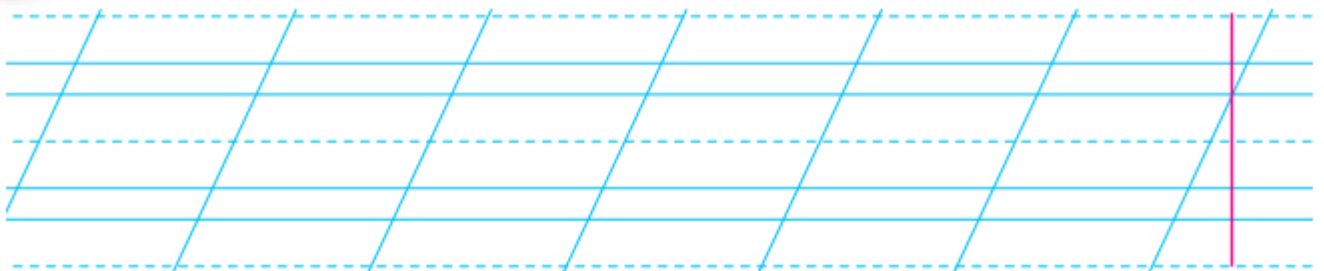
__етянка

__митрик

Запиши імена дітей і клички тварин, зображених на малюнках.

Склади речення про одного з дітей і запиши.

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. A vertical pink line is drawn on the left side of the first column.

Поговори з друзями, хто яку тваринку має вдома. Які клички у ваших тваринок?

Родзинка пропонує мовну задачу. Розв'яжи її.

Марійчиного татка звати Іваном, а Максимкового — Василем. Запиши імена й по батькові цих дітей.

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. A vertical pink line is drawn on the left side of the first column.

Візьми участь у грі «**Упіймай слово**». Сплеском долонь «упіймай слова», які треба писати з великої букви.

СПІВАЧКА, ДІТИ, МАРІЯ, ТАРАСЕНКО, РЕКС,
МІСТО, СОБАКА, ПУШОК, ЛЕСИК, АРТЕМКО,
ІРИНКА, ПАРИЖ, РІЧКА, ДУНАЙ.

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Кіт і Мишенята

Сказала Миша своїм Мишенятам,
щоб слухалися матері як слід.
Щоб із нори не сміли виглядати,
бо поруч ходить страхолюдний Кіт.
А Мишенята й чути не хотіли,
вони Кота за хвостика ловили.

Микола Сингаївський

Прочитай казку. Придумай свій заголовок.

Мишка, Кіт і гарбуз

Якось надвечір упіймав Кіт Мишку.

— Що зі мною буде? — забідкалася Мишка.

— З'їм тебе! — сказав Кіт.

— А що ти сьогодні їв на сніданок?

— Мишу.

— А на обід?

— Теж мишу, — муркнув Кіт і примружив зелені очі. —

А на вечерю будеш мені ти.

— Ой, як нерозважливо! — похитала головою Мишка.

— Ти безперервно їси однакову їжу. От і заподієш своєму здоров'ю шкоду. Тобі неодмінно треба покуштувати чогось іншого. Ну хоч би й гарбуза́.

Кіт злякався за своє здоров'я і сказав:

— Гарбу́з великий і несмачній. Як його їсти?— Віднеси мене до гарбуза, — мовила Мишка. — І я охоче покажу тобі, як це робиться.

Кіт узяв Мишку за шкіру й поніс.

— Ти тільки не думай, що я відпущу тебе, — мовив він суворо. — Після гарбуза все одно візьмуся за тебе.

— Будь ласка, — посміхнулась Мишка.

І вона почала показувати котові, як їдять гарбуз. Її гостренькі зуби запрацювали швидко-швидко. І Кіт незчувся, як Мишка прогризла дірку й шаснула в гарбуз.

— Ов-ва! — здивувався Кіт. — Гарбуз проковтнув Мишку! Добре, що я не став його їсти. А то він би ковтнув і мене.

І Кіт бо́язко відійшов геть.

Ено Рауд, естонський письменник

Чи знаєш, що означають слова **кмітливий** і **нерозважливо**?
Прочитай, щоб перевірити, чи правильно ти думаєш.

Кмітлі́вий — здатний добре й швидко міркувати.

Нерозва́жливо — нерозумно.

Розпізнавай слова, які відповідають на питання **який? яка? яке? які?**

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Допоможи Гаджикові дізнатися, яким є кожний фрукт. Проведи стрілочку від питання до потрібного слова.

(яке?)

СОКОВИТА

(які?)

КИСЛИЙ

(який?)

СТИГЛІ

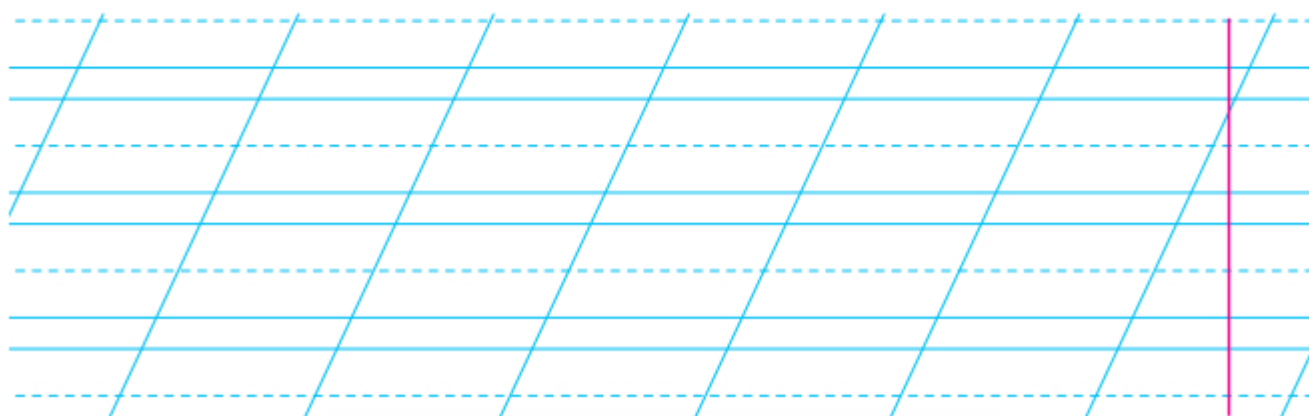
(яка?)

СОЛОДКЕ

Запиши за зразком, які фрукти на малюнках.

Зразок: Груша (яка?) смачна.

Допоможи Родзинці знайти в загадці слова, які відповідають на питання **яка?**. Підкресли їх.

Я руда, низького зросту.
Хитра я і довгохвоста.
До курей я дуже ласа —
в них таке смачненьке м'ясо.
Вовку-брату я сестриця,
а зовуть мене —

Розглянь малюнок. Запиши слова, якими можна описати песика.

Песик (який?)

Постав питання до поданих слів. Здогадайся, які предмети описують ці слова. Запиши назви цих предметів.

Проливний холодний

Струнка білокора

Безхмарне синє

Запропонуй друзям гру — хтось описує предмет, а інші відгадують його.

Читай і розповідай

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом зі Щебетунчиком.

Їду, їду на коні,
а мурашка — на мені.
Геть мені не важко
так везти мурашку,
бо я їду на коні,
а мурашка — на мені.

Станіслав Шаповалов

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Маленька мура́ха

Якось Петрусь із Мишком гуляли в садку й натра́пили на мура́шник. Височéнький такий, аж не віриться, що його збудували дрібне́нькі кома́шки.

— Ого, який великий, — сказав Петрусь.

— Та де там великий, — заперечив Мишко.

Він завжди заперечував щось Петрусéві, аби показати, що більше знає.

— А які ці комахи дужі!

— Та які вони дужі? Самих ледве видно, — вів своєї Мишко.

— Ні, ти тільки глянь. Травинку тягне в п'ять разів більшу за себе.

— Скільки там тої травинки, — не здавався Мишко. — Сама за вітром летить.

— А ця! Подивися: білу подушечку тягне, — дивувався Петрусь.

— Теж мені подушка, завбільшки з пшеничну зернину. Та менших комах, ніж оці, й не буває.

— І бачить, куди треба тягті.

— Та в них і очей немає! — не вгавав Мишко.

Саме тут якась із мурах залізла Мишкові під холóшу і так кусну́ла, що він аж підскочив.

— Ого, як гризну́ла! — скрикнув Мишко.

— Та де там, — усміхнувся Петрусь. — Мура́хи такі маленькі, що в них і зубів немає.

Василь Шкляр

Запитання і завдання для уважного читача.

1. Чому Мишко все заперечував?
2. Після якого випадку Петрусь заперечив Мишкові?
3. Як думаєш, що було далі?

Разом із сусідом чи сусідкою по парті пограйте в театр. Прочитайте текст у ролях.

Добирай слова, які відповідають на питання **що робить?** **що роблять?**

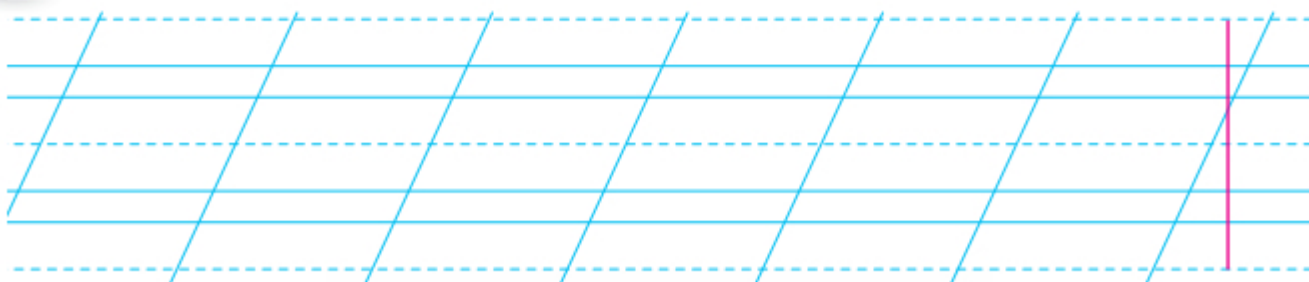
Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Допоможи Гаджикові дібрати за малюнком слова, які відповідають на питання **що робить?** **що роблять?**

Запиши дібрані за малюнком слова.

Склади й запиши два речення — одне про хлопчиків і одне про дівчаток. Підкресли слова, які відповідають на питання **що робить?** або **що роблять?**

Blank handwriting lines for writing two sentences.

Родзинка пропонує утворити й записати слова за зразком.

Зразок: варення — варити.

Біг, радісний, сміх, похід.

Blank handwriting lines for writing words based on the example.

Розгадай ребуси. Постав питання до слів-відгадок.

Blank handwriting lines for writing the question for the first rebus.

Читай і розповідай

Починаємо з розминки.

Прочитай разом зі Щебетунчиком.

Посварився з братиком
і один гуляю,

бо у грі «Піратики»
він перемагає...

Заберу свисточок,
човники і крейсери!

Граю сам в куточку!

Тільки щось не весело...

Євген Юхниця

Прочитай текст.

Новий велосипед

Левко приїхав на майданчик на новенькому велосипеді, що аж виблискував на сонці. Відразу його оточили діти.

— Дай проїхатись, — просять.

— І мені, і мені...

— Нікому не дам, — відмахнувся Левко. — Я ще й сам не накатався... — і, гучно сигналячи, закружляв навколо квітника.

А хлоп'ятам ще дужче закортіло проїхатися на новому велосипеді.

— Дай хоч спробувати, — не відставали вони.

Левко і слухати не хотів — їздив сам. Просили, просили хлоп'ята та й почали розходитись — хто до пісочниці, хто на гойдалку.

Врешті набридло Левкові кататися. Відвіз велосипед додому, а сам знову вибіг на майданчик. Став з усіма в коло м'яча грати. Та м'яч чомусь пролітав повз нього. Образився Левко, підійшов до гойдалки.

— Зупиніть, і я сяду, — просить він.

Хлоп'ята ніби й не чули — ще дужче розг'ойдувалися. Набурмосився Левко, підійшов до дівчаток — вони в піску гралися. Але й ті не звернули на нього увагу. Тільки хтось проказав:

— Іди, катайся на своєму велосипеді...

Микола Стеценко

Запитання і завдання для уважного читача.

1. Як думаєш, чому діти не захотіли гратися з Левком?
2. Прочитай, як діти сторонилися Левка.
3. Яку пораду можеш дати Левкові?
4. Чи доводилося тобі зустрічати таких дітей, як Левко?

З'єднай стрілочками слова з однаковим значенням.

набридло

захотілося

набурмосився

надокучило

закортіло

насупився

Став до слів питання скільки?

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Допоможи Гаджикові знайти слова, які відповідають на питання **скільки?** Постав біля них значок .

☐ шість	☐ радість
☐ дивиться	☐ двадцять
☐ чудернацький	☐ чотирнадцять
☐ одинадцять	☐ однаковий

Запиши слова, позначені значком .

Яке із записаних слів називає найбільше число? Склади й запиши речення з цим словом.

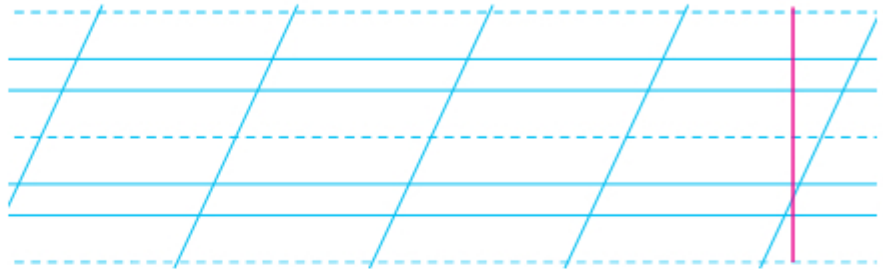

Прочитай числові вирази. Перший починай зі слова **до**, а другий — зі слова **від**. Обчисли їх результати й запиши числом і словом.

$5 + 4 = \square$

$8 - 2 = \square$

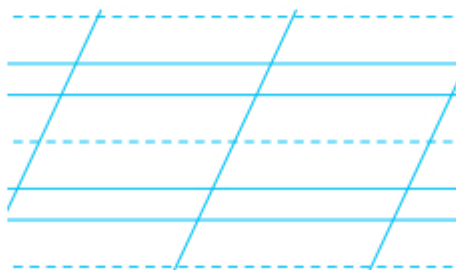
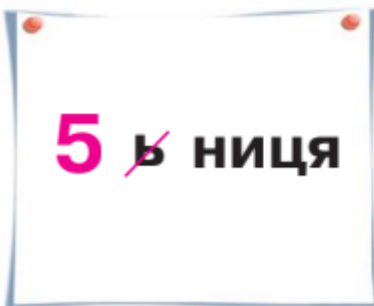
Прочитай і відгадай загадку Родзинки. Підкресли слова, які відповідають на питання **скільки?**.

Сперечалися вітри:
— Скільки буде два і три?
Перший аж гуде:
— Чотири.
Другий твердить:
— Тільки шість.
Діти, хто вітри помирить,
скільки буде — відповідь?

Розгадай ребуси Родзинки. Запиши слова-відгадки.

Починаємо з розминки.

Прочитай разом зі Щebetунчиком.

До всіх сердець, як до дверей,
є ключики малі.

Їх кожен легко підбере,
якщо йому не лїнь.

Ти, друже, мусиш знати їх,
запам'ятать неважко:

маленькі ключики твої —
«Спасибі» і «Будь ласка».

Валерій Гужва

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Є на світі чарівні слова

Дня не буває, щоб Сашко з кимось не побився або не посварився. А на уроці замість того, щоб слухати вчителя, підглядає за однокласниками. Усе йому хочеться розповісти про них щось погане.

А вчора на перерві Сашка ненароком штовхнув Петрик. Петрик — хлопчик спокійний, нікого не кривдить, не ображає. Ох і розсердився Сашко. Розкричався і вже заніс над головою Петрика кулак. Але в цю мить почув:

— Вибач, будь ласка, я не навмісне.

І в голосі таке щире співчуття. Ніби якась стороння сила зупинила Сашків кулак. Йому стало не по собі. І злість десь поділася.

— Що зі мною? — подумав він.

— Що на мене так подіяло?

А Петрик поглядає на нього своїми блакитними очима так винувато і так доброзичливо, що Сашко мимоволі обняв його.

— Та нічого, мені не бóляче, ходімо до вікна.

За вікном на клені годівниця для пташок. Люблять школярі пернатих друзів. Щороку на зиму вивішують

Розпізнавай службові слова

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Допоможи Гаджикові скласти за малюнком речення зі службовими словами.

Запиши утворені речення про метелика і зайчика.
Підкресли службові слова.

Устав пропущені службові слова і запиши.

Прийшли ... річки, сіли ... човен, відпливли ... берега.

Handwriting practice lines for the sentence: "Прийшли ... річки, сіли ... човен, відпливли ... берега." The lines are blue with a dashed midline and a solid top and bottom line. A vertical pink line is on the left side.

Заміни сполучення слів так, щоб з'явилися службові слова. Запиши за зразком.

Зразок: польові квіти — *квіти в полі*

травневі дощі —

мильні бульбашки —

морський пляж —

Підкресли службові слова у вірші Михайла Стельмаха.

По рецепту на базарі
дятел вибрав окуляри.
Натягнув собі на ніс,
полетів трудитись в ліс.

Візьми участь у грі «**Упіймай слово**». Сплеском долонь «упіймай» службові слова.

Під, за, річка, в, стіл, сад, до, на, море, біля.

Читай і розповідай

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш Грицька Бойка.

Нетерплячий

Чому цуцик у муці?
Він хотів спекти млинці.
Та собача вдача
дуже нетерпляча:
лиш розбовтав тісто —
з'їв його все чисто!

Прочитай казку. Придумай заголовок.

Жили собі брат і сестра — Півник і Курочка.

Побіг Півник у садок та й почав клювати зеленісіньку смородину. А Курочка й каже йому:

— Не їж, Півнику! Почекай, поки достигне.

Півник не послухався. Клював і клював, поки наклювався так, що насилу додому дійшов.

— Ох! — кричить Півник. — Лишенько моє! Боляче мені, сестричко, боляче!

Напоїла Курочка Півника м'ятою, приклала грілку, — і пройшло.

Видужав Півник, пішов у поле. Бігав, стрибав, зігрівся, спітнів і побіг до ручаю пити холодну воду.

А Курочка йому гукає:

— Не пий, братику, почекай, поки прохолонеш!

Не послухався Півник, напився холодної води, — і тут почала його трусити лихоманка.

Побігла Курочка до лікаря. Прописав лікар Півникові гіркіх ліків. Довго пролежав Півник у ліжку.

Поки хворів, уже й зима настала. Видужав Півник і бачить, що річка льодом укрилася.

Схотілося Півникові на ковзанах поковзатись.

А Курочка й каже йому:

— Ой, почекай, Півнику! Дай річці зовсім замерзнути. Не послухався Півник сестри. Покотився по льоду. Лід проломився, а Півник — шубовсть у воду! Тільки того Півника й бачили.

Запитання і завдання для уважного читача.

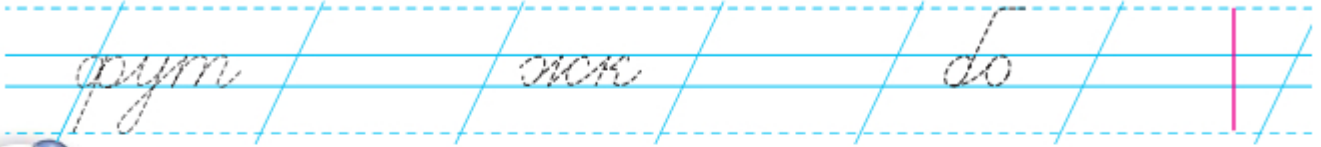
1. Скільки разів не послухався півник сестричку?
2. Прочитай ту частину казки, яка відповідає малюнку.
3. Чи хочеться тобі, щоб ця казка мала інший кінець? Придумай його.

Складай і записуй речення

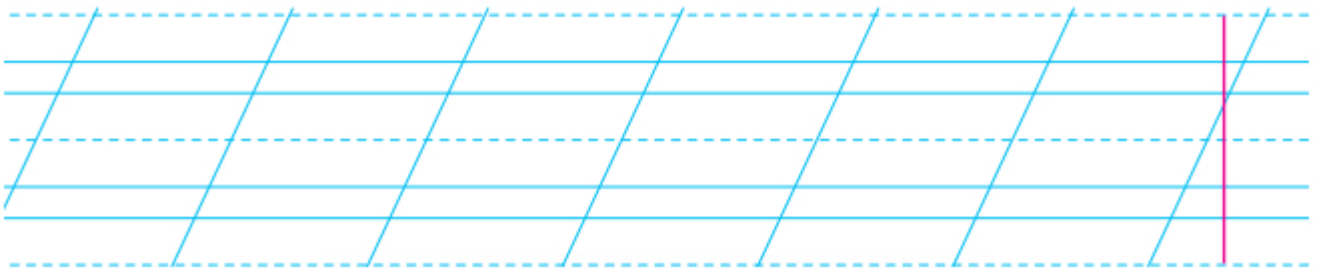
Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Допоможи Гаджикові скласти речення з розкиданих слів.

Запиши складені речення.

Прочитай речення, яке записав Гаджик. Яку помилку він зробив? Запиши речення правильно.

Ялюблюурокифізкультури.

Blank handwriting lines for correction.

Розкажи Гаджикові, як ти ставишся до уроків фізкультури. Поясни, чому саме так.

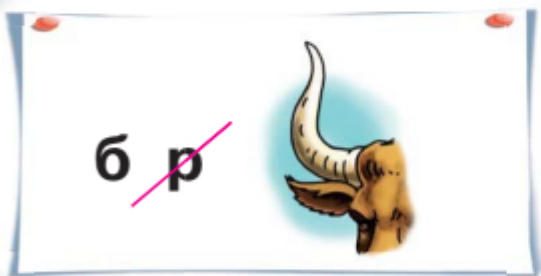

Склади й запиши речення про улюблене заняття Родзинки.

Blank handwriting lines for writing a sentence.

Розгадай ребус — дізнаєшся про улюблене заняття Гаджика.

Blank handwriting lines for the answer.

Склади й запиши речення зі словом-відгадкою.

Blank handwriting lines for writing a sentence.

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Сонечко

Прилетіло сонечко
на мою долонечку —
крильця червоненькі,
цяточки чорненькі.
По всіх пальчиках ходило,
з мізинчика полетіло.

Борис Списаренко

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Коник і Сонечко

Повзла Мурашка поміж траві. Може, з дому, а може, й додому — ніхто того не знав.

Коли це бачить Мурашка — тінь від стеблини якась незвична, широка надто. Підвела вона голову: якесь звірятко сидить на стеблі і дивиться зверху на неї.

— Ти хто? — запитала Мурашка.

— Коник, — відповіло їй звіря.

— Дивно, — подумала собі Мурашка. — Невже коні такі малі?

Раніше вона чула, що коні дуже-дуже великі, немов гора, і страшенно сильні. А цей ось — зовсім маленький. Чи, може, він іще не виріс?

— А ти іржати вмієш? — недовіжливо запитала Мурашка.

— Аякже, вмію. От послухай!

І Коник засюрчав тоненьким голоском:

— Црі-црі-црі-і-і!

На ту хвилину якраз нагоділося Сонечко.

— Ха-ха, — засміялося воно. — Хіба коні так іржуть?

— А як же? — розгубився Коник.

— Я Сонечко, і не вмію іржати, але у справжніх коней голос дужий. І ходять вони по землі, а не лазять по стеблині.

— Так і ти ж не сяєш, як справжнє сонце, проте звешся Сонечком.

— Але я таке ж червоне, як і те, що світить згорі.

— А я — зелений, — гордо заявив Коник.

— Ото ж бо й воно, що зелений. Справжні коні ніколи не бувають зеленими.

Сперечаючись, вони навіть забули про Мурашку, яка не втручалась у їхню розмову...

За Василем Моругою

Запитання для уважного читача.

1. Чому Мурашка здивувалась, коли познайомилася з Коником?
2. Що спільного в Коника і коня?
3. Що спільного в Сонечка і сонця?
4. Чи доводилося тобі бачити тваринок, про яких розповідається в тексті? Коли і де саме?

Уживай ввічливі слова

Поясни Гаджикові, коли треба вживати такі ввічливі слова.

Будь ласка!

Дякую!

До побачення!

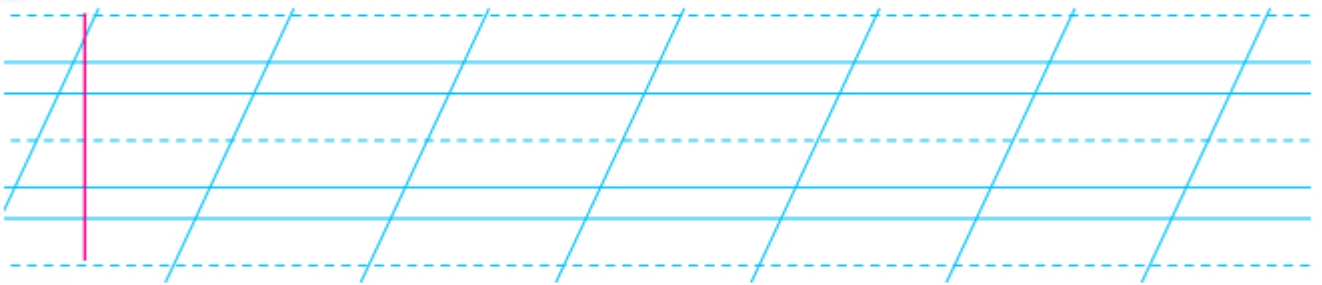
Добрий день!

На добраніч!

Смачного!

Запиши виділені ввічливі слова. Запам'ятай їх написання.

Розкажи, які ще ввічливі слова ти знаєш.

З'єднай стрілочками близькі за значенням ввічливі слова.

До зустрічі! •	• Вибачте!
Гарних снів! •	• Спасибі!
Перепрошую! •	• Привіт!
Щиро вдячний! •	• До побачення!
Доброго ранку! •	• На добраніч!

Пограй із друзями в театр. Розіграйте сценки за малюнками. Вживайте ввічливі слова.

Підкажи Родзинці, які ввічливі слова треба вживати в таких ситуаціях.

Зустрічаєшся з друзями.

Просиш у подружки ручку.

Зустрічаєшся з учителькою.

Прощаєшся із братиком.

Випадково штовхнув
пасажира в транспорті.

Прощаєшся з лікарем у поліклініці.

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом зі Щибетунчиком.

Без дороги ходить дощ

— Звідки дощ іде?

— Із неба!

— Де іде той дощ?

— Де треба.

Без дороги ходить скрізь —
через поле, через ліс.

— А чи є у нього ноги?

— Та нащо дощеві ноги,
коли ходить без дороги!

Євген Гуцало

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Іди, іди, дощуку!

Купила мама Василькові гумові чоботи. А взути їх ніяк: сонячно, сухо. У всьому селі жодної калюжі. А Дощ іти не квапиться. Дрімає собі у хмарині.

Пооглядав Василько чоботи,
поприміряв та й подався до тополі.

— Дощуку, — гукає, — іди, щоб калюжі
були! У мене чоботи нові, хочеться
походіти.

А Дощик ніби не чує. Дрімає та й дрімає.

Вернувся Василько додому. Нікає по двору, нудьгує.

А на вулиці Мирослава з по́дружками.

— Чого ти, Васильку, похнюпився?

— Та... не можу Дощу дочекатися.

— Ой, чи ти ж умієш його кликати?

— Чом не вмю? Іди, кажу, бо всі тебе ждуть...

— Хіба так? — засміялася Мирославка. — Дощ он як треба кликати:

Іди, іди, дощику,
зварю тобі борщику
в полів'янім горщику,
винесу на дуба,
покличу голуба.
Голуб буде пити,
дощик буде лити!

Дощик почув, з-за хмарини виглянув.

— Гарно ви співаєте! І танцюєте... Я теж так хочу!

Та як припустить! А чобітки гумові в хаті залишились.

І хай собі. Калюжі теплі, по таких можна й босоніж!

За Зіркою Мензатюк

Запитання і завдання для уважного читача.

1. Чому Василько хотів, щоб пішов дощ?
2. Поясни, як ти розумієш такі слова:

Дощ як припустить!

Правильно став запитання

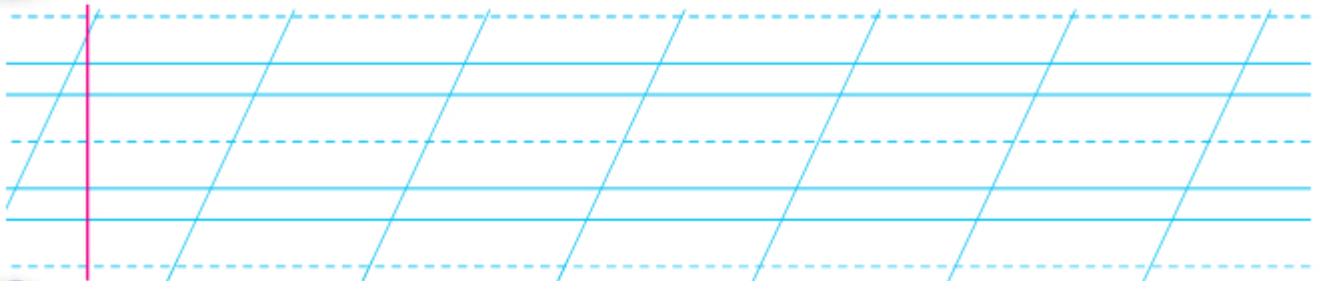
Потренуйся писати букви, їх з'єднання і знак питання.

Друзі вирішили пограти в журналістів. Допоможи їм поставити запитання людям різних професій.

Запиши два зі складених запитань. Пригадай, який знак поставиш у кінці цих речень.

Візьми інтерв'ю у своїх друзів — постав їм запитання.

Прочитай вірш. Знайди в ньому запитання. Запиши його.

— Чому це ти подряпаний? —
Юрко Тимка пита.
Тимко йому відказує:
— Та я ж купав кота.

Грицько Бойко

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, with vertical lines forming columns for writing.

Перетвори подане речення на запитання. Запиши його.

Родзинці сподобалося брати інтерв'ю.

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, with vertical lines forming columns for writing.

Позмагайся з друзями, хто більше поставить запитань зі словом **де**.

Запиши одне зі складених запитань.

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line, with vertical lines forming columns for writing.

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Я у мамі помічниця.
Мамі я допоможу:
на столі поприбираю,
квіти на вікні поллю.
Тільки трошки ще пограюсь.
Потім... Завтра все зроблю.
За Наталею Бутук

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

З́араз

Прокинулась Маринка в неділю, одягнулась і давай бавитись ляльками. Мама каже:

— Ти, доню, спершу ліжко застели, вмийся, а тоді вже грайся. А Маринка на те:

— Зараз, матусю, — і знову грається. «Напевно не розуміє дочка цього слова», — подумала мама. І каже татові:

— Може сьогодні поїдемо в зоопарк?
Як почула те Маринка, зраділа.

— Ой, мамочко, як добре ти надумала! Давай швидше снідати й поїдемо.

— Зараз, — відказала спокійно мама і пішла до кухні. І Маринка на кухню подаласьь.

— Мамусю, ми скоро будемо снідати?

— Зараз, доню, — знову відповідає мама.

Маринка просить маму плаття віпрасувати, бант зав'язати. А мама на те — зараз та зараз. Прикро стало Маринці, розр'юмсаласьь.

— Чого це ти плачеш? — питає тато.

— Я маму стільки просила. А вона все відповідає, що зараз, і нічого мені не робить...

— А я чув, що «зараз» — це «потім».

— Хто ж тобі таке сказав? — дивується Маринка.

— А твоє незастелене ліжко, розкидані ляльки, неприбрані звечора фарби...

Витерла Маринка кулачками сльози і сказала:

— Я, татуню, зараз усе приберу. — І швиденько прибрала. А тут і мама вже не барилась. Посміхаючись, подала снідати. І незабаром усі поїхали в зоопарк.

За Олегом Буценом

Запитання для уважного читача.

1. Як думаєш, чому мама не поспішала виконувати прохання Маринки?
2. Чому тато сказав, що слово **«зараз»** означає **«потім»**?
3. Чому мама посміхалась, подаючи сніданок?
4. Чи не траплялися з тобою подібні випадки?

Прочитай приказки.

**Не відкладай на завтра те,
що можна зробити сьогодні.**

Зробив діло — гуляй сміло.

Складай і записуй речення зі знаком оклику

Потренуйся писати букви, їх з'єднання і знак оклику.

Покажи Гаджикові, як треба читати речення зі знаком оклику.

Ура!
Скоро канікули!

Віталику!
Час обідати!

Вітаю з днем
народження!

Спиши один із записів, поданих під малюнками.

Придумай і запиши своє речення зі знаком оклику.

Прочитай вірш Грицька Бойка. Підкресли речення зі знаком оклику.

Хто кого зловив?

— Рака витяг я з води!
 — То давай його сюди!
 — Ой, не можу — не пускає:
 пальці клешнями стискає.
 — Пальці, кажеш, прищепив?
 Хто ж кого тоді зловив?

Запиши підкреслені речення.

Handwriting practice lines with a red vertical line on the left and a blue diagonal line on the right, forming a grid for writing.

Прочитай речення. Зміни його так, щоб у кінці стояв знак оклику.

Яка команда виграла?

Handwriting practice lines with a red vertical line on the left and a blue diagonal line on the right, forming a grid for writing.

Візьми участь у грі «Упіймай речення». Сплеском долонь «упіймай» речення зі знаком оклику.

Турбуйся про своє здоров'я

Ти робиш зарядку

Діти весело змагались

Приєднуйся до нас

Яка цікава гра

Хто переміг

Починаємо з розминки.

Прочитай скоромовку разом зі Щебетунчиком.

Ґава ґудзика на ґанку
загубила на світанку.
Ґава ґудзика шукала,
ґерґотіла, ґерґотала...

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Казка про ґудзик

У малого Артемка була сорóчечка. Така тепленька і зручна, що хлопчик носив її найчастіше. І мала вона ґудзики на рукавах. Малюк їх не дуже любив. Тому часто ті ґудзики крутив.

Одного разу Артемко знову одягнув улюблену сорочечку. Узяв він ґудзика на рукаві, щоб покрутити. Та раптом маленький зелений кружечок залишився у нього між пальчиками. Хлопчик розтулив долоньку, і ґудзик упав на підлогу.

За мить малюк уже забув про пригоду. Він побіг по свого смугастого м'ячика. Зачепив ніжною відірваного ґудзика, і той закотився під диван.

Увечері матуся помітила згубу.

— У тебе ґудзичок відірвався. Ти його не бачив?

— Ні, — сказав Артемко, позіхаючи.

Наступного ранку мама почала пошуки. Шукала серед іграшок, біля ліжечка і під столиком. Але ґудзичка не було.

Ґудзичок вже перестав вірити, що його хтось знайде. Та матуся взяла віника й почала замітати. Коли замітала коло дивана, за віником відразу ж викотився загублений ґудзичок. Через якусь годинку його легенько лоскотали голка з ниткою. То мама Артемка пришивала ґудзика до сорочечки.

Який же радий був хлопчик, коли одягнув улюблену сорочечку. Усі зелененькі ґудзички були на місці. Тепер він навіть не крутив їх, а тільки легенько погладжував.

За Марією Солтис-Смирновою

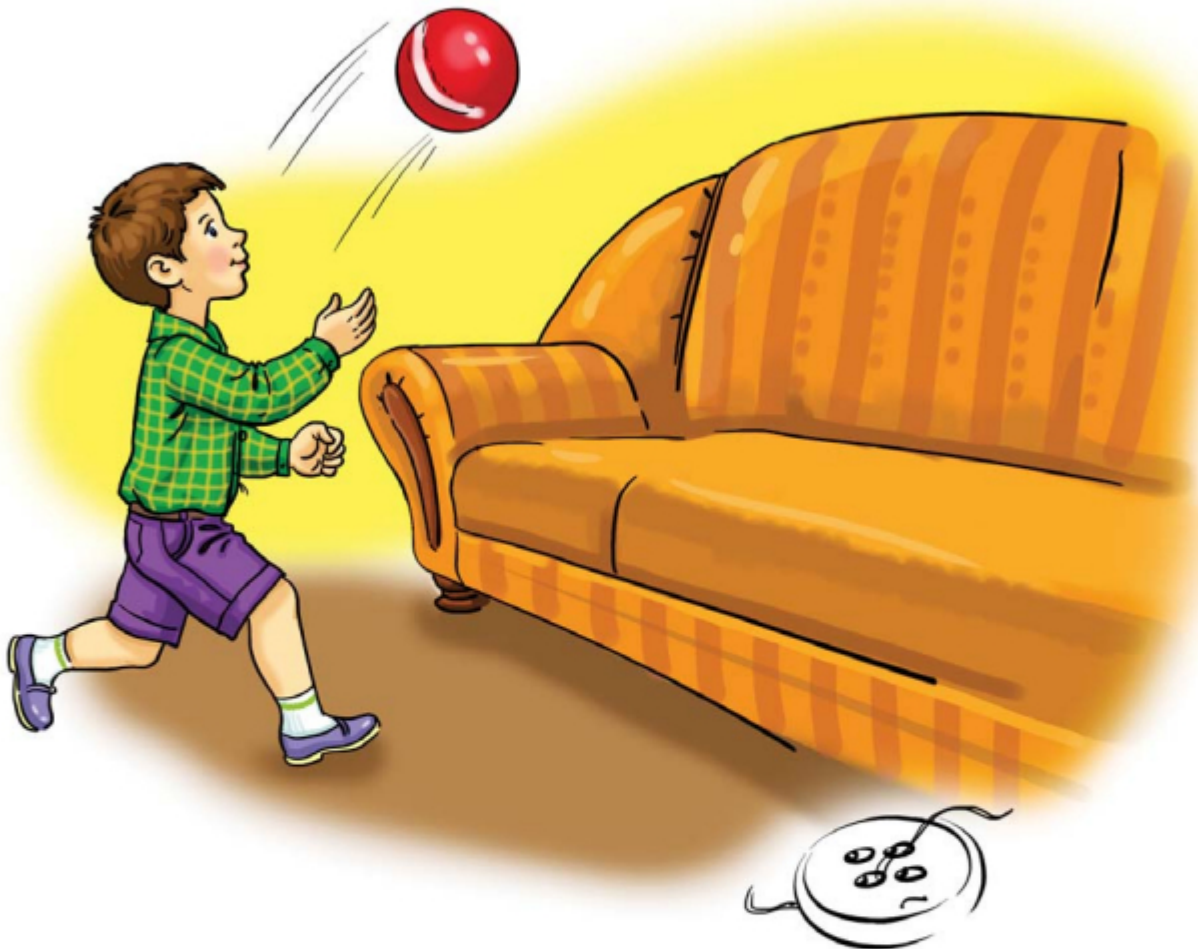

Запитання і завдання для уважного читача.

1. Як ставився Артемко до ґудзиків на початку тексту і в кінці? Поясни, чому його ставлення змінилось.
2. Знайди в тексті і прочитай, як ґудзик відірвався.
3. Прочитай, як ґудзик знайшовся.
4. Чи є в тебе улюблений одяг? Розкажи про нього.
5. Чи зручно тобі носити одяг з ґудзиками? Поясни чому.

Розглянь малюнок. Знайди незафарбований предмет. Зафарбуй його відповідним кольором.

Утвори і надрукуй слова за зразком.

хлопець — **Х Л О П Ч И К**

сорочка —

гудзик —

ліжка —

стіл —

м'яч —

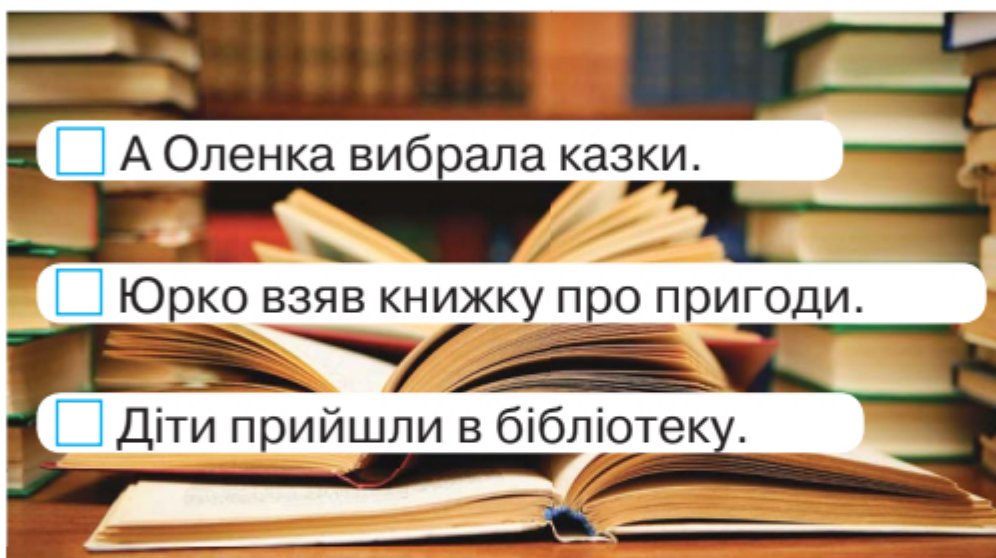
Складай розповіді

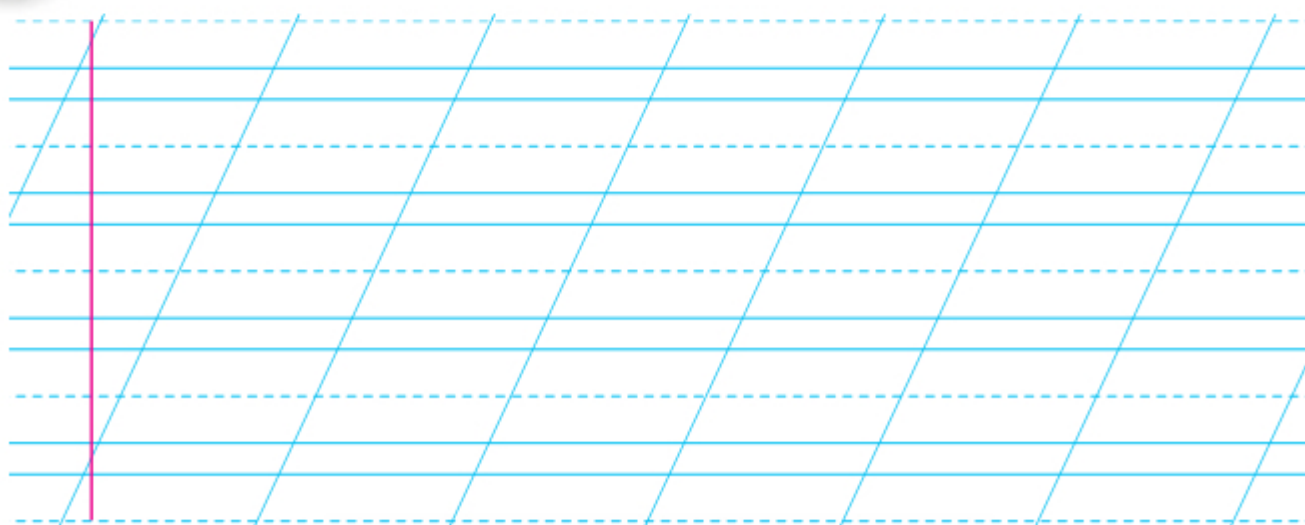
Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Допоможи Гаджикові розташувати речення так, щоб вийшла розповідь. Познач цифрами порядок речень.

Запиши складену з речень розповідь.

Поцікався в друзів, які книжки вони люблять читати.
Де їх беруть?

Продовж речення — запиши, про що любиш читати ти і твій друг або подруга.

Я люблю читати про _____

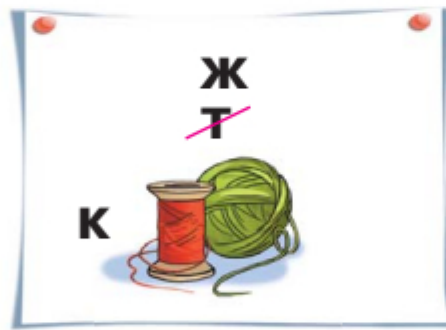
A _____

Розкажи, яку книжку ти нещодавно прочитав чи прочитала.
Про що в ній розповідається?

Розгадай ребус Родзинки. Запиши слово-відгадку.

Спиши речення. Поясни, як ти його розумієш.

Книжка допомагає в житті.

Починаємо з розминки.

Прочитай вірш разом із Читалочкою.

Дощик чисто,
дощик чисто
умиває наше місто.
Умиває він топольки,
і травичку, і квітки.
І розкриті парасольки,
і барвисті парасольки
під дощем немов грибки.

Надія Кур'ян

Прочитай текст. Придумай свій заголовок.

Кольоровий дощик

Була в однієї матусі донечка, маленька і чепурненька. Але мала вона дуже непосидючий характер. І п'ять хвилин Жанночка не сиділа на місці.

Одного ранку з сірого, затягнутого хмарами неба падав дощ. І маленька не знала, чим зайнятись. Тоді мама дістала скриньку і сказала:

— Це чарівна скринька. З її допомогою ми зробимо свій дощик.

У скриньці лежали кольоровий папір, ножиці і клей.

— Зараз будемо хмару робити, — повідомила матуся. Але в її руках папір сірого кольору перетворився лише на тоненькі смужечки.

— Нема хмаринки! — розгубилась Жанночка. Мама усміхнулась і почала скручувати паперові смужки. Одну, другу, третю... Зупинилась лише тоді, коли накрутила десяток чи навіть трохи більше. А донечка сиділа тихенько і заворóжено спостерігала.

— Давай клей! — сказала мама.

Тепер робота кипіла в чотирьох руках. Жанночка подавала, матуся клеїла.

— Ура, хмарка! — зраділа дівчинка. — А дощик буде?

Тепер кольорові смужечки перетворювались на спіральки-краплинки і клеїлись під хмаркою. Три жовтенькі крапельки, дві блакитні, три оранжеві, дві зелені і стільки ж фіолетових лягали дощовими цівками.

— Який гарний і веселий дощик! — вигукнула дівчинка.

— А сонечко збоку зробимо? Чи квіточку? Може, метелика? — запитувала мама.

Тільки Жанночка вже не чула. Вона взяла свій дощик і понесла його до вікна.

Може, й там уже йде такий яскравий.

За Марією Солтис-Смирновою

Запитання для уважного читача.

1. Чому мама з донечкою вирішили робити дощик?
2. Чим виготовлений дощик відрізнявся від справжнього?

Обведи назви кольорів, які мав дощик.

синій

оранжевий

зелений

жовтий

червоний

коричневий

блакитний

рожевий

фіолетовий

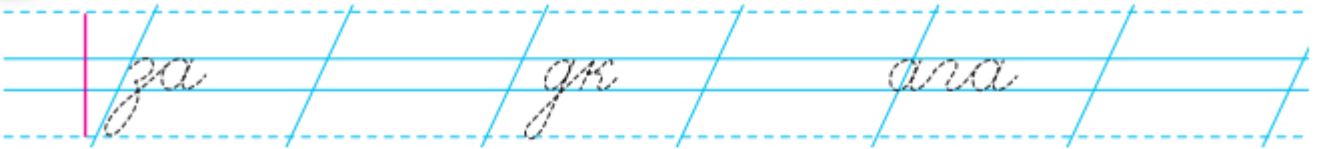
Намалюй або зроби з паперу свій дощик.

Описуй словами предмети

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Здогадайся, що описав Гаджик у загадках. З'єднай кожну загадку з малюнком-відгадкою.

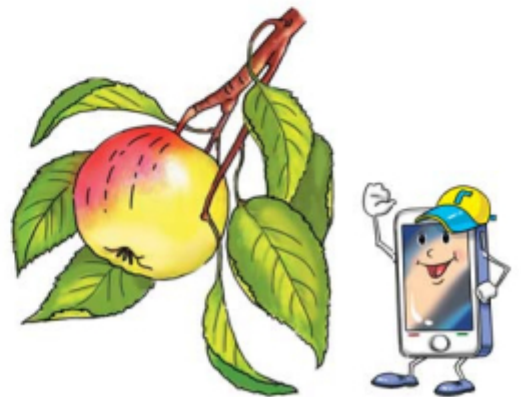
Мов маленький м'ячик,
висить, а не скаче.
Рум'яне, гладеньке,
на смак солоденьке.

Триколісний друг у мене,
має він кермо зелене.
Ще сидіння та педалі.
Певно, ви його впізнали?

Сонечко в траві зійшло,
усміхнулось, розцвіло.
Згодом стало біле-біле
і за вітром полетіло.

Запиши загадку Гаджика, яка сподобалася тобі найбільше.

Handwriting practice lines for writing a riddle.

Створи свою загадку — опиши тваринку, зображену на малюнку.

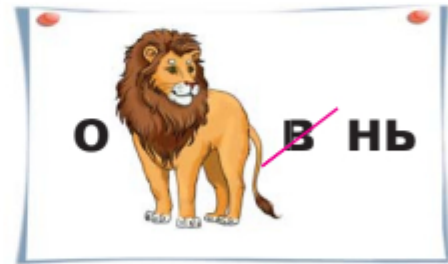

Handwriting practice lines for describing the squirrel.

Розгадай ребус Родзинки.

Handwriting practice lines for the rebus puzzle.

Склади й запиши речення зі словом-відгадкою.

Handwriting practice lines for writing a sentence with the answer.

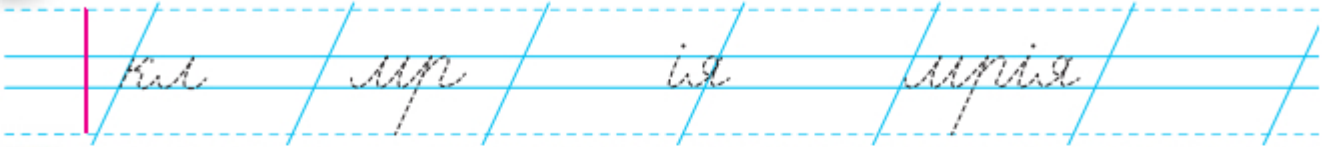
Візьми участь у грі «Розпізнай» — хтось описує предмет або когось із друзів, а інші відгадують їх.

Мрій про канікули

Потренуйся писати букви і їх з'єднання.

Розкажи Родзинці, як Гаджик мріє провести свої літні канікули.

Запиши мрії Гаджика.

Розкажи, де і як ти хочеш провести літні канікули.

Запиши своє бажання одним реченням.

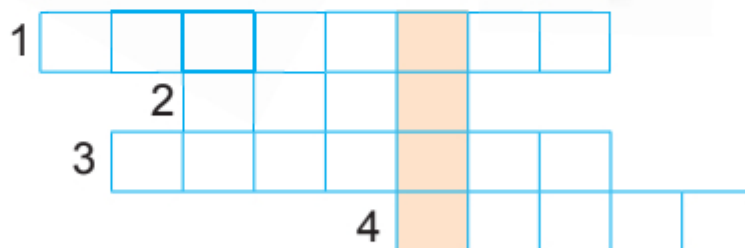
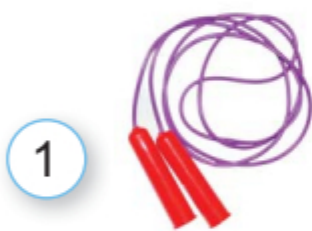
Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. The lines are slanted to the right. A vertical pink line is on the far right.

Розпитай у друзів, як вони планують провести свої канікули.

Розгадай кросворд Родзинки.

Склади й запиши два речення з виділеним у кросворді словом.

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line. The lines are slanted to the right. A vertical pink line is on the far right.

